

Seletuskiri

„Haridus- ja teadusministri 30. septembri 2015. a käskkirja nr 363 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevuse „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“ elluviimiseks“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Käskkirja eelnõuga (edaspidi *eelnõu*) muudetakse haridus- ja teadusministri 30. septembri 2015. a käskkirja nr 363 lisa 1 „Meetme tegevuse „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“ (edaspidi *EETA*) toetuse andmise tingimused“.

Käskkirja muutmise on vajalik selleks, et jätkata meetme tegevuse elluviimisega vastavalt Vabariigi Valitsuse määratud suunistele täiendava eelarve ja tegevuste osas ning toetada haridusstrateegia eesmärkide saavutamist. Eelnõuga tehakse käskkirja lisas 1 järgmised muudatused:

- 1) muudetakse käskkirja pealkirja ja laiendatakse sellega eesmärki – lisatakse karjääriõppe arendamise toetamine ning sellest lähtuvalt täpsustatakse läbivalt käskkirja sõnastust ja mõisteid;
- 2) muudetakse juhtimisstruktuuri – Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduse osakonna asemel on uus elluviija Haridus- ja Noorteamet (edaspidi *Harno*) ning sellega seoses kaotatakse ära juhtpartneri funktsioon;
- 3) muudetakse tulemus- ja väljundnäitajaid ja nende sihttasemeid;
- 4) muudetakse meetme tegevuse eelarve kogusummat tulenevalt Vabariigi Valitsuse eraldatud täiendavast eelarvest ettevõtlus- ja karjääriõppe arendamiseks perioodiks 2021-23. Vt täpsemalt punktis 2.4.;
- 5) pikendatakse käskkirja abikõlblikkuse perioodi kuni 31.12.2023 ning
- 6) jaotatakse täiendav eelarve tegevuste ja kulu liikide lõikes.

Käskkirja eelnõu ja seletuskirja koostasid Haridus- ja teadusministeeriumi (edaspidi *HTM*) kõrghariduse osakonna ettevõtlusõppe programmijuht Kristi Ploom (tel 735 0277, e-post kristi.ploom@hm.ee), HTMi rahandusosakonna finantsekspert Kristel Mägi (tel 735 275, e-post kristel.magi@hm.ee), HTMi rahandusosakonna välisvahendite juht Inge Oopkaup (tel 7 350 279, e-post inge.oopkaup@hm.ee), HTMi rahandusosakonna asejuhataja Kristjan Sahtel (tel 7 354 064; e-post kristjan.sahtel@hm.ee), HTMi analüüsiosakonna peaeksperit Meelis Aunap (tel 7 350 105, e-post meelis.aunap@hm.ee) HTMi õigusosakonna õigusnõunik Kadi Mölder (tel 735 0234, e-post kadi.molder@hm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Toetatavate tegevuste edukaks jätkuvaks elluviimiseks tehakse toetuse andmise tingimustes järgmised muudatused:

2.1. Käskkirja pealkirja ja eesmärgi ning lisa 1 sõnastuse ja mõistete täpsustamine

Käskkirja pealkirja muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt: „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevuse „Ettevõtlus- ja karjääriõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“ elluviimiseks“, edaspidi Edu ja Tegu programm. Pealkirja muutmine on vajalik selleks, et see vastaks toetuse andmise tegelikule eesmärgile. 2021-23 perioodiks eraldas Vabariigi Valitsus Edu ja Tegu programmi elluviimiseks tulemusreservist täiendavad 3,8 mln eurot ettevõtlus- ja karjääriõppe arendamiseks. Muudatusest tulenevalt tehakse järgmised läbivad muudatused:

- ettevõtlus- ja karjääriõpe on läbivalt sõna “ettevõtlusõpe” asemel;
- Edu ja Tegu programm on läbivalt sõnade “meetme tegevus” asemel;
- programmi juhtimises on ära kaotatud juhtpartneri tase ning juhtpartneri ülesanded on antud elluvijale, kuna programmi uus elluvijaks on Harno, kes oli varasemalt programmi juhtpartner (vt täpsemalt p. 2.2.);

Läbivalt on käskkirja elluviimise põhimõtete kirjeldust ühtlustatud teiste sarnaste programmidega, sh aruandlus (p. 14.), elluvijaks ja partnerite kohustused (p. 13), programmi ja elluviimise muutmise tingimused (p.16).

Käskkirja lisa 1 punktis 5 „Mõisted“ tehakse järgmised muudatused:

- Lisatakse mõisted „karjääriõpe“, „karjääri kujundamise pädevused“ ning „õpiobjekt“. Mõistete lisamine on vajalik selleks, et selgelt määratleda täiendavate arendusvaldkondade sissetoomine Edu ja Tegu programmi tegevustesse.
- Täpsustatakse mõisteid „moodul“, õppeasutus“, „õpet läbiviivad spetsialistid“ ning „õppur“. Mõistete muutmine tuleneb Edu ja Tegu programmi tegevustesse karjääriõppe arendamise eesmärgi lisamisest ning programmi tegevuste sihtgruppide laiendamisest. Mooduli mõistet laiendatakse ning lisatakse ettevõtluspädevustele lisaks karjääri kujundamise pädevused mooduli osana. Õppeasutuse mõistet laiendatakse ja loetellu lisatakse koolieelne lasteasutus, sellega sisalduvad õppeasutuse mõistes kõik haridusasutused. Õpet läbiviivate spetsialistide hulka lisatakse ka noorsootöötajad, kellel on oluline roll noorte karjääri kujundamise pädevuste omandamise toetamisel. Õppurite hulka arvestatakse muudatusega ka alushariduse õpilased – muudatuse tulemusel sisaldab mõiste kõikide haridustasemetete õpilasi.

Käskkirja lisa 1 punkti 7 „toetatavad tegevused“ tehakse järgmised muudatused:

- Alapunktis 7.1. on läbivalt metoodika ja õppevara arendamise osas lisatud karjääriõppe teemad. Varasemalt välja töötatud ettevõtlusõppe moodulitesse lisatakse karjääriõppe teemad.
- Alapunktis 7.2., 7.4. ja 7.5. on läbivalt täienduskoolituste teemad laiendatud ettevõtlus- ja karjääriõppele varasema ettevõtlusõppe asemel.
- Alapunktis 7.3. on täpsustatud tegevuste kirjeldust ning lisatud täiendavad alategevused: toetatakse „7.3.2. õpet läbiviivate spetsialistide võrgustikutegevust (sh koostööseminarid)“ ning „7.3.3. õppekavade ning õppevara rakendamise toetamist ja nõustamist“. Nende tegevuste järele on tekkinud vajadus Edu ja Tegu programmi elluviimise käigus – tarvis on enam toetada ka neid koole ja õpetajaid, kes on hakanud juba ettevõtlust õpetama ning vajavad tuge selleks, et professionaalsust tõsta, teiste koolide ja õpetajate kogemusest õppida ning nõustamist selleks, et paremini ettevõtlus- ja karjääriõpet kooli õppekavaga siduda.

- Alapunktis 7.6. on läbivalt lisatud karjääriõppe mõiste ning eesmärgile on lisatud ka erinevatest ettevõtlus- ja karjääriõppe võimalustest teavitamine, lisaks arendamise vajalikkuse teadlikkuse tõstmise eesmärgile. Praeguseks on tekkinud meie koolides juba palju häid praktikaid, mida aina enam tuleb levitada, et koolid ja õpetajad saaksid teiste heast kogemusest õppida. Tegevuse väljundi osas on seatud sihiks lisaks teistele sihtgruppidele ka lapsevanemate, tööandjate ning ametnike ettevõtliku hoiaku kujundamise ambitsioon ning seda lisaks koolile ka kogukonnas.

2.2. Juhtimisstruktuuri muutmine käskkirja lisa 1 punktis 3 „elluviija ja partnerid“

HTM valitsemisala üldiste struktuurimuudatustega viiakse programmi rakendamine üle Harnosse – muudatusega saab Harnost programmi elluviija HTM asemel. Sellega kaob ära juhtpartneri tase juhtimisstruktuuris, kuivõrd Harno eelkäija SA Innove oli koos Tartu Ülikooliga varasemalt juhtpartner. Programmi elluviimine ja juhtpartneri funktsioon koondatakse käskkirja muudatusega Harnosse.

Muudetakse ühe partneri nime. Varasemalt esindas Maakondlike arenduskeskuste võrgustikku Ida-Viru ettevõtluskeskus IVEK; nüüd on selleks eraldi asutatud MTÜ ning edaspidi esindab kõiki maakondlikke arenduskeskusi Edu ja Tegu programmis Maakondlike Arenduskeskuste Võrgustik MTÜ.

2.3. Toetatavate tegevuste tulemus- ja väljundnäitajate ja sihttasemete muutmine

Tulemus- ja väljundnäitajate sihttasemeid pikendatakse kuni pikendatud abikõlblikkuse perioodi lõpuni (2023. aastal) ning suurendatakse sihttasemeid, kuna tulemuste saavutamine on olnud oodatust tulemuslikum. Tehakse järgmised muudatused:

- 1) Rakenduskava tulemusnäitaja sihttase oli 2023. aastaks seatud 90% ja see jääb kehtima. Lisatakse vahetasemed 2020. aastaks – 75% ning 2019. aasta saavutatud tase, mis on 70%.
- 2) Meetme tegevuse väljundnäitajale seatakse 2023. aasta sihttase, 450 kooli. Varem seda seatud ei olnud. Suurendatakse 2020 sihttaset 370 koolilt 425 koolile. Varasem sihttase, 370 kooli, on praeguseks juba saavutatud. Lisatakse 2019. aasta saavutatud tase, mis on 406 kooli. Haridus- ja noorteprogrammis oleme defineerinud õppeasutuste arvu, kes on ettevõtlusmooduli kasutusele võtnud (järk-järgult lisatakse moodulitesse karjääri teemad), osakaaluna koolide koguarvust (mitte programmis osalevate koolide arvust, nagu antud programmi raames) ning seadnud sihttasemed kuni 2024. aastani, sh 2023 sihttase on 70% ning 2024. aasta sihttase 75%. Sellisel moel on näitaja programmi väliselt paremini mõistetav. Programmi raames seatud sihttasemed on kooskõlas Haridus- ja noorteprogrammis seatud sihttasemetega (vt allolev tabel – tulemusnäitaja (koolide osakaal) ning tulemusnäitaja (osakaal koolide koguarvust)).

Aasta	2018	2019	2020	2023
	tegelik		Sihttasemed	
Koolide koguarv (tegelik, 2019/20. õppeaastal)		580		
Väljundnäitaja (koolide arv)	363	406	425	450
Väljundnäitaja osakaaluna koolide koguarvust	63%	70%	73%	78%
Tulemusnäitaja (koolide osakaal)	60%	70%	75%	90%
Tulemusnäitaja (koolide arv)	218	284	319	405
Tulemusnäitaja (osakaal koolide koguarvust)	38%	49%	55%	70%

- 3) Lisatakse Tegevusele 7.1. täiendav väljundnäitaja ja sihttasemed – „tegevuse raames välja töötatud ettevõtlus- ja karjääri kujundamise pädevuste õpiobjektide arv“. Õpiobjekti mõiste on defineeritud mõistete all. 2023. aastaks on kavas välja töötada vähemalt 17 õpiobjekti (näitaja sihttase); sh 2021. aastal on kavas välja töötada 7 õpiobjekti.
- 4) Lisatakse tegevusele 7.2. sihttase 2023. aastaks, 4500 ettevõtlus- ja karjääriõppe täienduskoolitusel osalenud õpet läbiviivat spetsialisti. Arvestatud on ligi 500 osaluskorra aastas ning viimasel, 2023. aastal poole vähem. Täpsustatakse 2020. aasta sihttase, mis on algselt planeeritud suurem – 3300 osaluskorra 2900 asemel ning täpsustatakse 2900 saavutustase mis on 2677 osaluskorra.
- 5) Lisatakse tegevusele 7.3. sihttase 2023. aastaks, 134 kooli, kes osalevad nii haridusprogrammis “Ettevõtlik kool” kui õpilasfirmade programmides ja viivad läbi ettevõtlusõpet. Täpsustatakse 2019. aasta tegelik saavutustase, mis on 79 kooli.
- 6) Lisatakse tegevusele 7.4. sihttase 2023. aastaks, 860 kutse- ja kõrgharidustasemel eelinkubatsiooniteenust kasutanud meeskondade arv (summaarselt). Täpsustatakse 2019. aasta tegelik saavutustase, mis on 498 meeskonda.
- 7) Lisatakse tegevusele 7.5. sihttase 2023. aastaks, 20 teadusartiklit, mis on avaldatud tegevusest toetust saanud uuringute ja analüüside põhjal. Täpsustatakse 2019. aasta tegelik saavutustase, mis on 15 teadusartiklit ning 2020. aasta sihttasest, mis on 17 teadusartiklit. Teadusartiklite avaldamine on pikaajaline protsess ning paljud artiklid on praegu töös kuid avaldamata. Kuna järgnevatel aastatel uusi suuremahulisi teadusuuringuid läbi viia plaanis ei ole, siis ei ole alust ka väljundnäitaja sihttaseme suurendamiseks.
- 8) Lisatakse tegevusele 7.6. sihttase 2023. aastaks, 12000 osalenut ettevõtlus- ja karjääriõpet propageerivatel seminaridel, inspiratsiooni- ja motivatsioonipäevadel jm üritustel. Täpsustatakse 2019. aasta tegelik saavutustase, mis on 9400 osalenut ning 2020 sihttase, mis on 9400 osalenut.

2.4. Meetme tegevuse kogueelarve muutmine

Meetme tegevuse kogueelarvet muudetakse kahel põhjusel:

- 1) Vabariigi Valitsuse 19.03.2020 korralduse nr 83 „,Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja“ kinnitamine“ kohaselt on uus meetme tegevuse eelarve kogusumma 12 086 300 eurot,
- 2) Auditite ja järelvalvetoimingute tulemusena on ilmnunud mitteabikõlblikud kulud kokku summas 11 639,17 eurot.

Uus, vähendatud meetme tegevuse kogueelarve on 12 074 660,83 eurot, eelarve jaguneb kahe toetusskeemi vahel:

- 1) 11 924 660 eurot perioodiks 2015-2023 eraldatakse käesoleva käskkirjaga, Edu ja Tegu programmi raames ning
- 2) 150 000 eurot perioodiks 2016-2023 on kavandatud haridus- ja teadusministri 10.11.2016. a määruse Struktuuritoetuse andmise tingimused ja kord „Koolide, kogukonna ja ettevõtjate koostöö toetamine ettevõtlusõppe praktilisemaks muutmiseks“ elluviimiseks; sh varasemalt on eraldatud 785 000 eurot ja lisandub 635 000 eurot täiendavalt perioodiks 2021-2023 Toetatavate tegevuste eelarve jaotuse muutmine

Käskkirjas jaotatakse täiendav eelarve tegevuste ning partnerite ja elluviija vahel 2021. aastaks summas 1,633 milj eurot. 2022. ja 2023. aasta eelarve jäetakse jaotamata ning see on toodud eelarve tabelis real „tegevuste lõikes jaotamata kulud“. Summa jaotatakse tegevuste lõikes 2021. aastal, koos uue struktuuritoetuste perioodi programmide planeerimisega, selleks et tagada programmi sünergia uue perioodi toetusmeetmetega. Praegu pole selle jaotamine otstarbekas, kuna uute toetusperioodi programmide sisu ei ole lõplikult teada.

Perioodiks 2019-2023 kavandatud Edu ja Tegu programmi eelarve kogusuma on 11 924 660 eurot, sh struktuuritoetus 10 135 961 eurot ja riiklik kaasfinantseering 1 788 699 eurot. Muudatuste detailne ülevaade on toodud tabelis 2.

Tabel 2. Edu ja Tegu programmi eelarve jaotus tegevuste lõikes kinnitatud TATis, muudatus ja muudetud TAT eelarve perioodiks 2015-23 (tuh eurodes; ümardamise tõttu võib summades ja kogusummades esineda erinevusi)

	Kehtiv eelarve jaotus			2021. aasta eelarve			Uus eelarve jaotus		
	Toetatavate tegevuste eelarve 2015–20	sh partnerite eelarve 2015–20	sh elluviija eelarve 2015–20	Toetatavate tegevuste eelarve 2021	sh partnerite eelarve 2021	sh elluviija eelarve 2021	Toetatavate tegevuste eelarve 2015–23	Sh partnerite eelarve 2015–23	Sh elluviija eelarve 2015–23
TEGEVUS 7.1	767	767	-	226	161	35	994	928	65
<i>sh. otsene personalikulu</i>	718	718	-	208	152	26	926	870	56
<i>sh. muud kulud</i>	49	49	-	19	9	9	68	58	9
TEGEVUS 7.2	495	495	-	110	57	53	605	552	53
<i>sh. otsene personalikulu</i>	89	89	-	35	20	15	124	109	15
<i>sh. muud kulud</i>	406	406	-	75	37	38	482	443	38
TEGEVUS 7.3	1 414	1 414	-	467	320	147	1 881	1 734	147
<i>sh. otsene personalikulu</i>	935	935	-	242	148	95	1 177	1 083	95
<i>sh. muud kulud</i>	479	479	-	225	172	52	704	651	52
TEGEVUS 7.4	1 864	1 864	-	284	256	28	2 148	2 120	28
<i>sh. otsene personalikulu</i>	1 330	1 330	-	225	197	28	1 555	1 527	28
<i>sh. muud kulud</i>	534	534	-	59	59	-	594	594	-
TEGEVUS 7.5	1 006	933	72	242	53	189	1 247	986	260
<i>sh. otsene personalikulu</i>	661	643	17	70	32	38	730	675	55
<i>sh. muud kulud</i>	345	290	55	172	21	151	517	311	206
TEGEVUS 7.6	776	244	532	95	22	73	871	266	605
<i>sh. otsene personalikulu</i>	221	221	-	43	22	21	264	243	21
<i>sh. muud kulud</i>	556	24	532	52	-	52	607	24	584
Projekti juhtimine (otsene personalikulu)	504	-	504	87	-	87	591	-	591
Kaudsed kulud kõigilt otsestelt personalikuludelt kokku (ühtse määra alusel)	669	590	78	137	86	51	805	676	1298
Kokku	7 495	6 309	1 186	1 648	955	693	9 142	7 262	1 879
Tegevuste lõikes jaotamata kulud perioodiks 2015-23							2 783	-	-
Kokku eelarve perioodiks 2015-23							11 925	7 263	1 879

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Eraldatav toetus ei ole riigiabi. Tegemist on mittemajandustegevuse toetamisega, kuna vastavalt Euroopa Komisjoni riigiabi mõiste teatise punktidele 28 ja 29 võib riikliku haridussüsteemi raames korraldatavat ja riigi järelevalve all olevat riiklikku haridusteenust (sh kutseõppe) lugeda mittemajanduslikuks tegevuseks. Seega on täitmata üks riigiabi olemasolu kohustuslikest kriteeriumidest – tegemist ei ole majandustegevuseks antava toetusega.

4. Käskkirja mõjud

Käskkirja muutmine võimaldab jätkata ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe arendamise tegevusi ka aastatel 2021 – 2023. Alates 2021 aastast lisatakse toetatavate tegevuste hulka ka karjääriõppe toetamine.

5. Käskkirja rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja eeldatavad tulud

Käskkirjaga kinnitatavaid tegevusi rahastatakse EL tõukefondide vahenditest ning vastavad kulud on ette nähtud riigieelarves. Aastateks 2021 -2023 on kavandatud 4,43 mln eurot.

6. Käskkirja kehtivus

Käskkiri hakkab kehtima üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumile, Siseministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks rakendusüksusele eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu. Tegevuskava ja eelarve on heaks kiitnud EETA juhtkomitee.

Marika Tuusis
rahandusosakonna juhataja